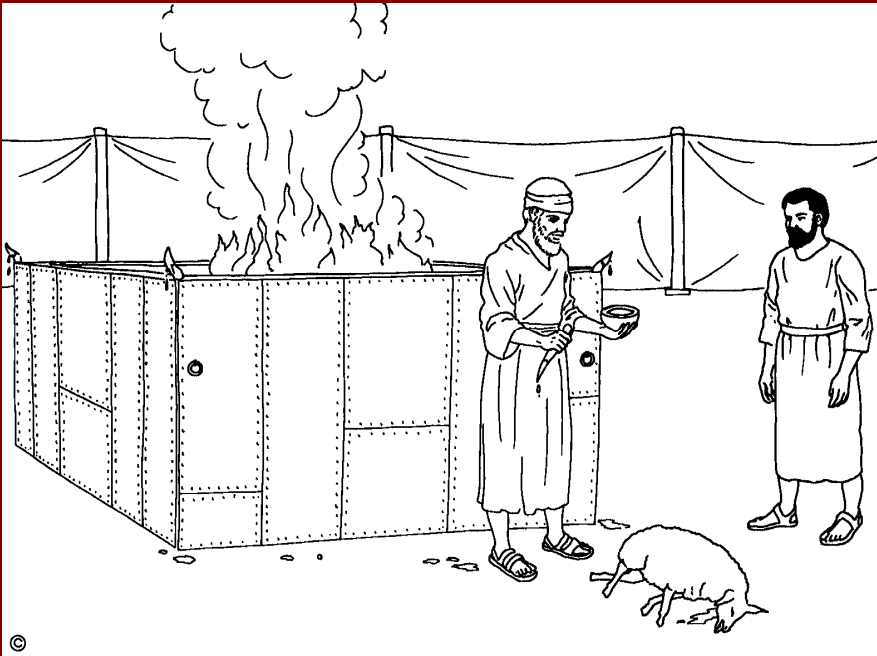

BĪNCUḐŊ-MAAMA 03

A doŋ Yosuwe-i-na ka hi Samiel

L'histoire des patriarches (3): de Josué à Samuel

BĪNCUḐŋ-MAAMA 03

A doŋ Yosuwe-i-na ka hi Samiel

L'histoire de Josué à Samuel

L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet agréé par la Commission Nationale des langues Burkinabè et la Sous-Commission de la langue cerma.

L'orthographe utilisée dans cette publication est la nouvelle orthographe adoptée en février 2008.

Les illustrations des pages 11, 17 et de la couverture ont été utilisées avec la permission de "New Tribes Mission" de Sanford, Florida

L'illustration de la page 28 est de Jim Padgett. Reproduite avec autorisation. © Sweet Publishing, Ft. Worth, TX. Copyright 1984

Première édition
Première Impression
4ème trimestre 2016
Publié sur <http://www.cerma-gouin.com>

© Tous droits réservés

Association Chrétienne pour la Promotion
et l'Utilisation des Saintes Ecritures en Cerma (ACPUSEC)
B.P. 360, Banfora, Burkina Faso

Huoyamaaŋo

Nelmuoyamma	2
1: Yosuwe yaa ka hor Moisi-i	3
2. Yosuwe puɔraa nuɔmba Yeriko-i-na	7
3. Tobisĩbiemba suuye Yeriko-i	10
4: Yosuwe ciɛ u b̃aŋgu-i	14
5: Madĩyãtaamba ciɛ ba b̃aŋgu-i	20
6: Uruti maama	25
7: Samiel maama	32

Nelmuoyamma

Sebe daayo huɔya-maama hila Tobisĩcɔɔniŋ-sebe nuɔ. Moisiŋ hielaa tobisĩbiemba-i pɔrtɔmma-na Esipi-i-na tuɔ kã baa-ba Diiloŋ uŋ ŋa naa hã-ba terienŋu maŋ, ba wuɔyaa bienŋa bɔi.

Ba tĩyãa wuɔsaanŋu fanŋu-na, vãasĩnni ji hi Moisi-i. Naacolho nano waa ba hɔɔma-na, ba taa ba bĩ-yo Yosuwe; Diiloŋ wuɔ ce u bĩ u yaa-i ji dii tobisĩbiemba-i u nanŋ-na wuɔ u gbãŋ u suur baa-ba ban donyanŋ nelle maŋ. Ba bĩ di yaa Kanaa-i. Diiloŋo naa pã nuŋgu-i baa-ba wuɔ u ka hã-ba nelle fandɛ yaa-i ba tĩɛna gbula. Tobisĩbiemba-i baa Isirahel-baamba-i nuɔduɔmba yaa-i.

Yosuweŋ biyaa yaatesĩnni-i, wuɔ bi ce u kuusaanunŋu-i fuɔ Diiloŋ-maama ji bi hi ufanŋo-i.

Cienŋo nanŋ maama bi waanŋ sebe daayo-na, ba bĩ-yo Uruti. Uruti bɔɔ kuu donduo aa yanŋ-yo. Bɔɔŋŋ fiɛ ku, Uruti saa hel dumelle-na; u tĩyãa baa hũɔyãŋo-i mulĩɛma-na aa suɔ u ferenŋ belma fuɔ Diiloŋo ji hã-yo bɔɔlfɛfiŋo u bɔɔ bikuloŋo huraamba-na.

I To-i Diiloŋo-i baa Itienŋo-i Yesu-Kirsa-i ba kãyã-nei na suɔ Ninsoroŋo-i aa siɛ-yo aa wuɔ u hũmelle-i baa huɔŋga diei.

1: Yosuwe yaa ka hor Moisi-i yaatesĩnni-na

Aa tobisĩbiemba suɔ da ba suur Kanaa-i-na, Moisi naa v̄aa tĩ. A ce dumaango-na molo naa saaya u da ta ba yaaŋ-na a suur baa-ba. A naara v̄aasĩnni-i Moisi naa maar Diiloŋo nuŋgu-i, Diiloŋo waasa wuɔ u sie da suur Kanaa-i-na. Maŋ juɔ waa dumaango-na, Diiloŋo waŋ baa-yo wuɔ duɔ saa ji waa, Yosuwe yaa ka hor-o yaatesĩnni-na. Moisi wuɔ bĩ Yosuwe-i a ji waŋ baa-yo wuɔ: «Da mi saa ji waa, Diiloŋ wuɔ nuɔnei ka waa tobisĩbiemba yuŋgu-na. Vaa ŋ fere, baa nanna ŋ kũɔma-i! Diiloŋ uŋ ŋa naa p̄a nuŋgu-i baa i bĩncuɔmba-i wuɔ u ka h̄a-ba nelle maŋ, nuɔnei ka suur baa tobisĩbiemba-i nelle fande-na. Baa k̄aal̄a, baa bi yaŋ ŋ kũɔma seŋ, Diiloŋo ka ta ŋ yaaŋ-na, u ka waa baa-ni b̄aaŋgu-i baa isuɔŋgu-i.»

Diiloŋ-maama ce da ma hi Moisi-i

Ku huongo-na, Diiloŋ wuɔ bĩ Moisi-i a waŋ baa-yo wuɔ: «Waŋ baa tobisĩbiemba-i wuɔ mei ciera, da ba karnu Yurd̄e-nuoraŋgu-i a suur Kanaa-i-na, bamaŋ dii nelle-na hiera ba donya-bei ba hiel-ba. Ba tĩnni-i baa ba cufieŋa-i, ba kũɔl-ni ba nanna-nie hiera aa ba h̄uu nelle-i ba calnu-die ba-naa nuɔ d̄unni d̄unni, a saanu baa ba yuliŋgu-i. Bamaŋ da ba ciinu ba d̄uŋgu-na, ba gb̄ie ba da b̄oi. Bamaŋ da ba saa ciinu, ba gb̄ie ba da c̄ekũɔ. Da ba saa donya nelle-taamba-i, ba sie da

yaafēlle baa-ba. Da ba waŋ-ba ba hōlma-na, ba ka ta ba guol ba gbeini-i mi hūmelle-na baa ba cufēllu-i.»

Diiloŋ uŋ juo piiye tī, Moisi wuɔ kā ka tūnu tobisībiemba-i. Mafammaŋ curaa, Diiloŋ uŋ cie mamaŋ cor hiere hā-ba, Moisi wuɔ suur ma yaaŋga-na a waŋ-ma baa-ba: Uŋ hielaaba dumaa Esipi-i-na, uŋ hāa ba wuo dumaa hīeŋgu-na, uŋ kāayā-bei ba yar ba bigāarāamba-i dumaa ba kāmna-na u nuŋgu hii-ma hiere. Uŋ juo bāl wuɔ cira: «Diiloŋo ka bi kāyā-nei dumei Kanaa-i-na. Baa na kāalā nelle-taamba-i. Da na suu baa bamaŋ, Diilo fuo fere ka muo-ba hā-na. Diiloŋo dii u diei yoŋ. U yaa hielaabīm̄bīnni-i hiere. U yaa hii waŋ hiere, u’i gbīe baa jaaluŋgu-i. Diiloŋo hujarre temma si dii, u huoŋga sa du baa nelieŋo. U nelnyulmu temma si dii, aa u sa waŋ weima aa ji bir baa huoŋ-āndaŋgu. Bamaŋ nuɔŋ u nuŋgu-i ba maama dōlnu-yuɔ. Umaŋ duɔ cāl-o u sa gāŋ baa kutieŋo-i. Ŋga u sa di cēmelle bamaŋ cieŋ kuubabalaŋgu-i.»

Moisiŋ diyaa nelma maŋ u huoŋ-baamba tūnni-na

Ku huoŋgu-na, Diiloŋ uŋ bilaa tobisīnni maŋ baa-ba, Moisi wuɔ suur ma yaaŋga-na a waŋ-ma baa-ba. U saa fuoma bei. Wuɔ nuɔmba-i hiere hīema-na Diiloŋ-baamba, ŋga u yufelle hilaa ba yaa nuɔ-i wuɔ u ka ce u tobisīnni-i baa-ba. Ku saa ce ŋaa u niē ba yuliŋgu. Diiloŋo yaa wuɔ ma ce dumaa.

Uᅇ bālāa baa mafamma-i, wuᅇ gbē-ba wuᅇ: «Diiloᅇ uᅇ taaraᅇ na ta na ce mamaᅇ hiere, diyaᅇᅇ-maᅇ na bisālmba tūnni-na baa ba huᅇᅇ-baamba-i hiere. Da na wuᅇ ma hūmelle-i, uᅇ hāa-na nelle maᅇ, na ka nyᅇᅇ yinni hāi hūmma di huᅇᅇga-na. Da na saa maar u nuᅇᅇ-i, na hᅇᅇᅇ ka fē. Diiloᅇᅇ hāa-na u nuᅇ-āndaᅇᅇ-i duᅇ kāyā namei na da na fa. U taara naᅇ yeᅇ horre maᅇ nuᅇ-i baa-yo di fa aa na tīenammas ta ma dᅇl baa na nanuᅇᅇba-i. Itieᅇᅇ yaa u diei Diiloᅇᅇ-i, taa na kuye u maama-i. Dᅇlaᅇᅇ-yoᅇ baa na hᅇᅇᅇ-i hiere, baa na kusūnni-i hiere, baa na fᅇᅇᅇᅇbaa-ba-i hiere. Taa na waᅇ nel daama-i baa na bisālmba-i.»

Moisi wuᅇ cor baa u āndaᅇᅇ-i wuᅇ: «Taa na ce baa Diiloᅇᅇ yaa yoᅇ. Baa na dii na yunni nieraamba cufiᅇᅇga-na. Diiloᅇᅇ ce yeᅇma, da na saa yiera terduᅇᅇ-nu, u ka gāᅇ baa-na. Baa na yaᅇ ma karaanu-nei, da na ka da bamaᅇ na yaᅇᅇga-na na donya-bei. Da na saa donya-bei, ba ka guᅇl na gbeini-i na Diiloᅇᅇ-hūmelle-na. Ba ka guor-na dii-na hūmiebabaleiᅇga-na. Mi jīᅇna ānfafamma-i baa āmbabalma yaa na yaᅇᅇga-na. Da na nu Diiloᅇᅇ nuᅇᅇ-i, ānfafamma ka waa na maama, ᅇga da na yagar Diiloᅇᅇ nuᅇᅇ-i, na ka da āmbabalma yar-na.»

«Da na nu Diiloᅇᅇ nuᅇᅇ-i, u ka firnu u huᅇᅇᅇga-i baa-na: U ka ce horre siᅇ-na ka hel baa na muᅇru-i hiere. Na ka da yuᅇᅇᅇ na bigāārāamba-na, na sonni ka ta ni ce dīmᅇᅇ-i fafamma, Diiloᅇᅇ ka tuᅇ dāa uᅇᅇᅇᅇᅇ aa nieraamba ka ta

ba kãᅇ-na. Ɔga da na saa nu Diiloᅇo nuᅇgu-i, Diiloᅇo ka haa u nubabalaanᅇu nei babalaa: Na bisãlmba sie fa baa na muoᅇu-i hiere. Da na dii na nanᅇa-i mamaᅇ nuo-i, ma sie fa. Jarma ka suur-nei ko-na hiere nelle-na. Diiloᅇo sie tuo dãa. Na bigãarãamba ka ta ba muliᅇᅇ-na. Ba ka pisãllã-nei dii-na hiᅇᅇ-nu. Diiloᅇ uᅇ hãa-na nelle maᅇ, di ka korra-nei. Nieraamba ka ta ba yuu wuo: «Bige-i ciᅇ Diiloᅇo ce-ba dumaanᅇo-na?» Diiloᅇo ka waᅇ ma yaanᅇa-i baa-ba wuo uᅇ hielaa-na Esipi-i-na aa na waᅇ mamaᅇ, na saa ji yiᅇra-mᅇi ku'i ciᅇ u ce-na dumaanᅇo-na. Kᅇᅇ na yaanᅇ Diiloᅇo-i aa ta ba buol na deᅇ niini ku'i ciᅇ u hũu u nelle-i na wulaa.» Moisiᅇ juo piiye tĩ, wuo cãrã Diiloᅇo-i a hã tobiᅇiᅇiᅇmba-i.

Diiloᅇo faara pigãan Moisi-i Kanaa-i

Ku huonᅇu-na, Diiloᅇ wuo ce Moisi nyugũᅇ tãnuᅇgu nanᅇu-na ba bĩ-ku Nebo a fara ne Kanaa-i hiere uᅇ faa dumaa. Uᅇ nie-yo, Diiloᅇ wuo cira: «Miᅇ pãa nelle maᅇ nuᅇgu-i baa ᅇ bĩncuoᅇmba-i diyaa niᅇ daa-de daade-i, ᅇga ᅇ sie gbãa suur-diᅇ.» Uᅇ waanᅇ mafamma-i ku saa da huonᅇgu Diiloᅇ-maama hi-yo dii teriᅇᅇgu-na. Yosuwe wuo bie yaanᅇa-i fiᅇfiᅇ-i-na. Yosuwe taa u nu nelma aa nuoᅇmba taa ba nu u nuᅇgu-i. A doᅇ dii kufanᅇu huonᅇgu-na, Diiloᅇoᅇpuoᅇrbilo saa tiraa da Moisi temma-i tobiᅇiᅇiᅇmba-na tuo da Diiloᅇo yufelle. Diiloᅇoᅇpuoᅇrbilo saa sire ce himma-i Moisi temma-i. Ɔga baa mafamma-i hiere, Diiloᅇo naa pã

nunġu wuċ yiinġu dii baa yiinġu u ka hiel pɔpuwɔrbiloŋo naŋo Moisi temma-i, u tuċ waŋ fuċ kusunġu-i baa u baamba-i. Pɔpuwɔrbiloŋo faŋo ka maar siemba-i baa tĩntaamba-i hiere.

2. Yosuwe puwɔraa nuwɔmba Yeriko-i-na

Tobisĩbiembaŋ kaa hi aa da ba suur Kanaa-i-na, Yurdẽ-nuoraanġu waa ba yaan-na yogo. Baa fara da nelle nande-i ba yaanġa-na, ba bĩ-de Yeriko. Yosuwe wuċ hiel sorosibaa-ba hãi a puwɔ-ba Yeriko-i-na wuċ ba ka ne uŋ yeŋ dumaa baa u taambaŋ tĩenaana dumaa aa jo ji tũnu-yuċ. Yeriko waa nebuċ.

Sorosibaa-ba kãa ku yaa nuċ-i, kã ka da ba kalaaya nelle-i fafamma baa kokojaataama naŋo. Baa suur di huwɔŋa-na ta ba wuwɔra ba ne aa ji kã ka har cieŋo naŋ-na, ba bĩ-yo Araabu. U dũŋgu waa kuo koko-i-na. Baŋ kãa cieŋ daayo wulaa molo daa-ba aa kã ka waŋ-ma baa nellentienġo-i. Nellentienġ wuċ puwɔ ba ka waŋ baa Araabu-i wuċ nuwɔmba maŋ haraa-yuċ, u hiel-ba u hã-ba baa-ba. A ne da baŋ kãa, Araabu cie ba fuo u dũŋgu-na. Wuċ gbẽ pɔpuwɔrbiemba-i wuċ: «Ba juċ bande-i-na ninsoŋo, ŋga mei sɔsuwɔtaamba sĩ; ba saa tĩena, ba curaa. Da na gbãana ku nie sĩ na ka hi-ba hũmelle-na.» Pɔpuwɔrbienġ baa sire ta. Baŋ taa, Araabu wuċ kã ka gbẽ sorosibaa daaba-i wuċ: «Mi suyaa mie Diiloŋo diyaa nel daade-i na gbugbaanɔ tĩ. Diiloŋ uŋ cie kumaŋ hã-

na Esipi-i-na, i nuɔ-ku. Uŋ kãayã-nei dumaa berru-na na jomma-na, i tiraa nu kufanġu-i. Namaa Diiloŋo yaa hĩema tieno-i kelkel. Coima saa fa i kãalã-nei. Miŋ cie ãnfafamma maŋ nei daama-i, mi sa taara na pã-mi baa kuubabalaanġu. Jande, muɔ baa mi bĩncuɔmba-i a naara i dumellenġ-baamba-i, da na sie, na baa ko-ye. Da na'a na hũyãa-ma, cieŋ bĩŋkũŋgu na pigãaŋ-mi mi suɔ.»

Sorosibaa baa cira: «Da kuɔ na sa taara na ku ninsoŋo, vaa nyarkpãtãdãama ŋ dũŋkɔruɔŋgu-na aa ŋ ce ŋ dumellenġ-baamba jo ji suur waa baa nuɔnei dũŋgu-na. I baaŋ da ba jo ji da nyarkpãtãaŋ daaku-i, ba ka suɔ wuɔ ba saa saaya ba yiɛya dũŋ daaku nuɔmba-i. Ŋga ma diei dii, baa yaŋ ma hel molo nu-ma! Nellentien duɔ nu-ma, ku saa fa. Araabu wuɔ cira u sie yaŋ ma hel aa naa hã-ba hũmelle-i.

Baŋ siire da ba ta, wuɔ cira: «Hilaanġ baa fontãl daama na hiire nelle huonġ-yaŋga-na.» Aa naa naŋ iyoŋo nelle huonġ-yaŋga-na niraamba hiire. Aa ba suɔ da ba hiire wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Da na hiire, na kã na ka fuo tãnni-na na ce yinni siei aa na suɔ na hel na ta na kã na muntĩenammu-na.»

Baŋ taa, baa bi kã ka fuo tãnni-na ŋaa Araabuŋ waanġ-ma baa-ba dumaa. Yinni sieiŋ juɔ cor, baa hel ka huɔl nuoraanġu-i kã ba muntĩenammu-na. Baŋ kãa, baa gbẽ Yosuwe-i wuɔ: «Diiloŋo diyaa nel daade-i i gbugbaanġ-nu, nuharunġu si dii-mei! Bamaŋ dii-die hiere ba kũɔma nyenġ baa-ye.» Baŋ daa mamaŋ hiere baa waŋ-ma baa Yosuwe-i.

Nuoraangu huɔlma-i

Sorosibaa-baŋ k̄aa ka piiye t̄unu Yosuwe-i, wuɔ ce ba waŋ baa nuɔmba-i wuɔ u h̄aa-ba yinni siei ba da ba tigiin a ta. A ne da huɔngu faŋgu-na nuoraangu naa yu fuɔ wuosa. Baŋ juɔ tigiin t̄i, baa sire biɛ h̄umelle-i. Diilojiḡantaamba yaa waa yaanga-na baa tobis̄innin̄-kporuo-i. Diilon̄ uŋ nyeḡaŋ u nuŋ-ãndaangu-i yilanni maŋ nuɔ-i, ni waa kporuo faŋo yaa nuɔ-i. Kporuo faŋo yaa taa u piḡaŋ wuɔ Diilon̄o dii ba hɔlma-na.

Diilojiḡantaambaŋ k̄aa ka hi dii ba gbeini-i nuoraangu-na, Diilon̄ wuɔ p̄aŋ kar h̄umma-i. Baa suur baa kporuo-i ka hi holle-i aa yiera aa ce nuɔmba ta ba huɔl ba cor ba suur Kanaa-i-na.

Baŋ juɔ huɔl hiere t̄i huɔngu-na, Yosuwe wuɔ ce ba hiel t̄amp̄iɛŋ c̄incieluo a h̄ai nuoraangu-na a taara teriengu j̄ina-yei a d̄anya tobis̄ibiemba d̄unni c̄incieluo ni h̄ai niini-i. Aa waŋ baa nuɔmba-i wuɔ: «Yiin̄gu dii baa yiin̄gu, na bis̄almba ka yuu-na t̄amp̄iɛŋ daaya yun̄gu-i. Umaŋ duɔ yuu-na, na cira: Diilon̄o karaa h̄umma-i aa tobis̄ibiemba karnu Yurd̄e-nuoraangu-i baa ba gbeini. Uŋ cie kumaŋ nuorabuɔ-i-na, u bi cie ku temma yaa bande-i-na. Diilon̄o cie kufangu-i nuɔmba-i hiere ba da ba suɔ wuɔ u hii. U cie-ku na da na ta na k̄aŋ-yo aa ta na k̄aal̄a-yuɔ.»

Kufan̄gu huon̄gu'i nuɔ-i Yosuwe suɔ ce Diilɔjigāntaamba huɔl baa kporuo-i.

Baŋ huɔlaa, Diilɔŋ wuɔ nanna hūmma jo ji gbonu hiere ta ma būŋ.

3: Tobisībiemba suuye Yeriko-i

Tobisībiembaŋ huɔlaa nuoraan̄gu-i, baa kā ka ce ba gbuganni-i tīena Yeriko caan̄gu-na. Korma naa ce Yerikotaamba suu ba nelle dumien̄a yammu-i hiere; molo sie gbāa suur, molo sie bi gbāa hel. A ne da Diilɔŋ naa waŋ baa tobisībiemba-i wuɔ ba hūu nelle-i. Ŋga baŋ ka hūu-de dumaa, kufan̄gu saa naa suɔ.

Yiin̄gu nan̄gu-na, Yosuwe wuɔ ji hel ka tuɔ wuɔra Yeriko caan̄gu-na. Wuɔ u ne da naacol̄ŋo nan̄o yieraaya u yaan̄ga-na baa jigān̄ga. Yosuwe wuɔ yuu naacol̄ŋo-i wuɔ: «Nuɔ nii dii baa mie wei?»

Naacol̄ŋ wuɔ cira: «Muɔmei dii Diilɔŋ-sorosibaa-ba yun̄gu-na.» Yosuwe wuɔ pāŋ dūuna aa naa yuu-yo wuɔ: «Diilɔŋ wuɔ i ce nie?»

Naacol̄ŋ wuɔ cira: «Hiel naatenni-i ŋ gbeini-na, niŋ yen̄ terien̄gu maŋ nuɔ-i Diilɔŋ-terien̄gu.» Yosuwe wuɔ hiel u naatenni-i.

Naacol̄ŋ wuɔ cira: «Na saaya na wuɔ cīlā nelle-i. Naŋ ka cu na-naa dumaa, ku yaa daaku: Sorosibaa-ba yaa ka ta

yaanġa-i, aa Diilojigāntaamba niehāi cu-ba baa yieŋa-i, bafamba huonġu-na, Diilojigāntaamba naa ka cu-ba baa tobiŋniŋ-kporuo-i, bafamba huonġu-na fiefie-i-na nuomba suu cu.» Uŋ piiye dumaanġo-na, Yosuwe wuu bir kã ba muntienammu-na ka tūnu nuomba-i.

Ku cuo kaala-i-na, nuonġ baa sire cu ba-naa ŋaa maŋ waanġ dumaa a kã ka wuu cīlā Yeriko-i i diei. Diilojigāntaamba maŋ waa baa yieŋa-i baa ta ba bu-ya. Molo saa naa saaya u puur u nuŋgu-i yiŋgu fanġu-na a piiye. Ba cie ku yaa-i aa gūunu kã ba muntienammu-na.

Ku cuo kaala-i-na, baa tiraa kã ka ce maaduoma. Ba wuoyaa cīlā Yeriko-i aa Diilojigāntaamba ta ba bu yieŋa-i aa nuomba suuye ba nunni-i ŋaa bobobaa. Yerikotaanġ baa nyugūŋ dūnni dōro-i-na ta ba fara ba ne-ba nelle huonġ-yaŋga-na.

Sieliŋ-yiingu-i maaduɔma. Naaliŋ-yiingu-i maaduɔma. Diiluŋ-yiingu-i maaduɔma. Niediei-yiingu-i maaduɔma. Niehāi-yiingu-i, baa wuɔ cīlā nelle-i niehāi. Niehāi huɔŋgu-na, Yosuwe wuɔ waŋ baa nuɔmba-i wuɔ: «Fiefie fuɔ, na gbāa puur na nunni-i kaasīŋ gbagaga, Diiloŋo hāa-ye nelle-i.» Nuɔŋ baa doŋ ta ba kaasīŋ. Koko wuɔ pāŋ cii. Nuɔŋ baa gbar suur nelle-na gbuu pāŋ ta ba muonu dūnni-i aa ta ba ko nuɔmba-i baa bīmbaamba-i hiere.

Diiloŋ wuɔ waŋ baa-ba wuɔ ba ko nuɔmba-i hiere nelle-na ku yaa ba sie ji hel u huɔŋ-nu. Aa tiraa cira ba muonu nelle-i hiere aa molo baa bie bīŋkūŋgu u fereŋ kūŋgu. Gbeiŋa-i baa sēne-i baa kōllu-i a naara kōvėllu-i da ba da nifanni-i ba kā baa-ni ba ka jīna tobisīnniŋ-dūŋgu-na. Diiloŋo naa gbuya-bei wuɔ umaŋ duɔ bie bīŋkūŋgu, sūlma haraa-bei.

Tobisībiemba yaaŋ Araabu yaa yoŋ baa u dumellenŋ-baamba-i ba saa ko-ba. Fuɔ uŋ ŋa naa fuo sorosibaa-ba-i ku'i cie ba yaŋ-yo. Yosuwe cie sorosibaa daaba famba fere yaa kā ka hiel-o nelle-na baa u dumellenŋ-baamba-i. Ku cie dumei bafamba saa ku. A doŋ yiingu faŋgu-na, Araabubaa baa pāŋ ce tobisībiemba.

Akā guɔlaa tobisīnni-i

A ne da Yosuwe sorosiyieŋo naŋo waa, ba taa ba bī-yo Akā. Baŋ suurii Yeriko-i-na yiingu maŋ nuɔ-i, ba yaa taa ba

muonu nelle-i. Wuɔ kã ka hella gbeiteterre nande weiŋo naŋo dũŋ-nu baa sɛnɛ-takorre a naara joŋgorbuɔfɛfeŋo naŋo. Wuɔ biɛ-ni kũŋ baa-ni ka hiŋ fuoŋgu u dũŋgu-na a fuo-ni. Fuɔ wulaa molo saa da-yo.

Baŋ juɔ muonu Yeriko-i tĩ, baa cor ta ba kã nelle nandena ba bĩ-de Ayi. Yosuwe wuɔ puɔr sorosibaa ba yaaŋga-na wuɔ ba ka ne-de aa bir jo. Sorosibaa baa kã ka ne-de aa bir jo ji gbɛ Yosuwe-i wuɔ: «Baa yaŋ nuɔmba mulĩɛŋ ba fere kã hiere Ayi-i-na, nebuɔ sĩ.» Yosuwe wuɔ saaŋ sorosibaa cɛlle yoŋ wuɔ ba ka hũu nelle-i. Baa kã ma saa ka dɔl-ba! Yosuwe wuɔ dũuna aa naa cira: «Diilo, hama-i dii mi da mi suɔ-ma waŋ-ma fiefie-i-na? I bigãarãamba yaraa-ye. Nieraamba maŋ kɔtɔnni-na hiere ba ka cira fõŋgũɔ si dii-yie aa jo ji suuye-yie ko-ye hiere.»

Diiloŋ wuɔ cira: «Ku saa hi dũunamma; sire! Na saa suɔ cemma, na guɔlaa tobišinni-i. Mii naa cira molo baa biɛ biŋkũŋgu Yeriko-i-na, ŋga na hɔlma-na, unaa yagaraa biɛ, ku'i cie Ayitaamba yar-na. Umaŋ cie maacembabalamma famma-i hielaan-yoŋ na hɔlma-na ku yaa mi ka cor ta mi kãyã-nei berru-na. Waŋ baa nuɔmba-i wuɔ bišĩnuɔ cucuuyunŋu-na, ba tigiin hiere terduɔŋ-nu. Da ba tigiin, mi ka pigãan umaŋ biyaa bĩmbĩnni-i.»

Ku cuo kaala-i-na, baa tigiin nuɔmba-i da ba suɔ umaŋ cie maacembabalaŋ daama-i. Diiloŋ wuɔ ce-ku ce-ku aa ji cira Akã yaa biyaa bĩmbĩnni-i. Akã wuɔ cira: «Coima saa fa, mi

cālāa Diiloŋo-i. Mi cuyaa jonŋoruo baa gbeiŋa baa sēne. Mi biyaa-ni ka hīŋ fuoŋgu fuo-ni mi dūŋgu-na.» Yosuwe wuo puor ba kā ka ne da-ni u dūŋgu-na. Baa bie-ni aa naa bel-o baa u dumellen-*baamba-i* baa ba muoru-i hiere ka naŋ-ba baa tãmpēleiŋa ko-ba.

Baŋ cie mafamma-i Diiloŋo huŋ kaa fē, wuo waŋ baa Yosuwe-i wuo u bir u kā Ayi-i-na baa u sorosibaa-ba-i u ka hūu ba nelle-i. Baŋ kãa ka diire-bei gboluoŋgu faŋgu-na, baa yar-ba.

4: Yosuwe cie u bãaŋgu-i

Kanaataambaŋ juo nu tobiŋbiambaŋ cie kumaŋ Yeriko-i-na baa Ayi-i-na, kor maa bel-ba. Huoŋgu faŋgu-na, ku waa nelle nelle baa di nellentienŋo. Nellentaamba ndii baa sire pūulã tobiŋbiamba-i. Ba waa Amoribaa hiere. Diiloŋ wuo piiye baa Yosuwe-i wuo: «Baa kãalã-bei, ba sie gbãa yar-na.»

Diiloŋ uŋ piiye dumaano-na, Yosuwe wuo sire bie u sorosibaa-ba-i a wuo isuoŋfifiŋgu a kā Amori ba sorosibaa-ba wulaa kā ka da ba saa tigiŋ yogo. Baa diire-bei. Ba'a ba gbar, Diiloŋ wuo doŋ tuo dãa baa tãleiŋa u ko-ba. Tãleiŋaŋ kuɔ bamaŋ, ba maaraa Yosuwebaa-baŋ kuɔ bamaŋ. Bãaŋguŋ juo ta ku kā suurma-i, Yosuwe wuo cãrã Diiloŋo-i wuo u bella-kuɔ, u baa yaŋ ku suur, kere berru saa tĩ yogo. Diiloŋ wuo ce bãaŋgu yiera kuŋ waa kusuoŋ-nu. Yosuwebaa baa yar Amoribaa-ba-i. Kuŋ hila 14 kufanŋu-na, yiŋ daaku temma

saa ji tiraa da; Diiloŋo saa ji tiraa nu moloŋ nuŋgu aa bella bāaŋgu-i.

Baŋ hilaa terieŋgu-na, baa wuɔra gbuo Kanaa-i hiere a donya nuɔmba-i ba nilɛiŋa-na. Molo saa waa u yii baa-ba. Ba kuɔ nuɔmba boi ŋaa maŋ waŋ dumaa baa Moisi-i.

Kufaŋgu huoŋgu-na, Yosuwe wuɔ calnu nelle-i sɔmma c̄ncieluo ma hāi a hā tobiŋbiemba-i. Dūŋgu dūŋgu baa ku hīema baa ku sonni. Ba hɔmmu naa gbuu fē hiere wuɔ Diiloŋo hāa-ba nefafalle. Ba saa donya nuɔmba-i hiere nelle-na ŋaa Diiloŋ uŋ ŋa na'a ba ce-ma dumaa.

Vāasīnni hii Yosuwe-i

Yosuweŋ juɔ vāa huoŋgu maŋ nuɔ-i, wuɔ tigiin ba nellen-baamba-i hiere a tuɔ piiye baa-ba wuɔ: «Diiloŋ uŋ cie dumaa jo baa-ye nel daade-na ma sī ma tīyāanu-nei ke? Uŋ bilaa tobiŋni-i dumaa baa Abiramu-i na daa-ku. Diiloŋo saa ji bīena tobiŋni daani-i. Ku huoŋgu-na, u tiraa bel tobiŋni baa Abiramu huoŋ-baŋ miɛŋo-i Sinayi-tānuŋgu-na. Uŋ kāayā-yie dumaa i yar i bigāarāamba-i na daa-ku. Nyuŋgo nyuŋgo, Diiloŋ uŋ hāa-ye nelle maŋ daade-i, nelieŋo nelieŋo uu dii tīena u ferɛŋ dumellen aa tuɔ guona u ferɛŋ hīema-na. U yaa Diiloŋo-i, duɔ waŋ mamaŋ u ce-ma. Baa na hel u huoŋ-nu, haŋ na naŋga-i yuɔ. Taa na dɔl-o aa molo baa maar u nuŋgu-i. Na saaya na ta na cāa Diiloŋo-i baa huɔŋga diei. Da na yaŋ Diiloŋo-i aa taŋga ce baa Kanaataamba, da

ma'i sī da na yaŋ Diiloŋo-i aa ta na buol cufiɛŋa, u sie tiraa kãyã-nei. Na bigãarãamba ka hūu yuŋgu-i na wulaa aa na ka bir ce ba kɔraaŋ namaa. Diiloŋo taara u migãaŋ bel u tobisīnni-i. A doŋ nyuŋgo, na saaya na yiera ma diei nuɔ. Namaa taara na ta na ce baa hai? Na ka ta na ce baa Diiloŋo waa na ka ta na ce baa cufiɛŋa? Muɔ fuɔ baa mi dumellen- baamba-i i ka tie ce baa Diiloŋo.»

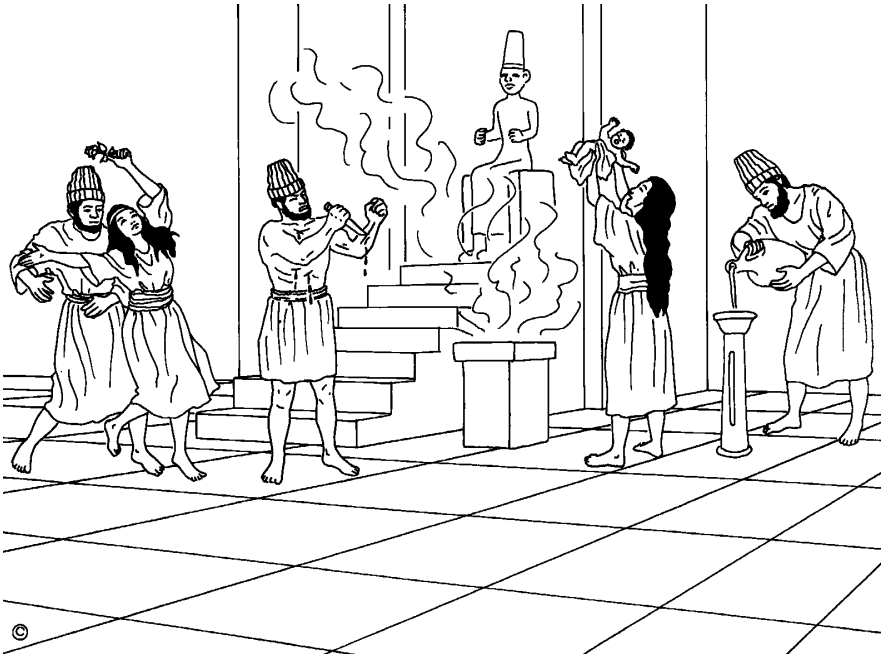
Nuɔmba-i hiere baa cira: «Miɛ fɛrɛ-i hiere i ka tie ce baa Diiloŋo yaa yoŋ.» Yosuwe wuɔ pã nuŋgu faŋgu-i baa Diiloŋo-i nuɔmba yerre-na aa naa nyegɛŋ nel daama-i hiere tobisīnniŋ-sɛbɛ-i-na, ku saa da huɔŋgu wuɔ ku.

Tobisībiemba ciɛ baa Diiloŋo-i fuɔ Yosuwe ji ku. Yosuwɛŋ fiɛ ji ku, baa cor ta ba ce baa-yo fuɔ bĩncuɔmba ji ku hiere. Molo saa tuɔ fi baa-ba berru-na. Ba waa ba fɛrɛŋ nuɔ ba muntĩɛnammu-na.

Tobisībiemba cīinaana Diiloŋo nuŋgu-i

Tobisībiemba waa ba fɛrɛŋ nuɔ cor Kanaa-i-na. Yosuwɛŋ juɔ ku baa bĩncuɔmba-i hiere, bamaŋ huɔŋ ba huɔŋgu-na, ba fĩŋgũɔ saa ta ba suɔ kumaŋ curaa. Ba saa ta ba suɔ Diiloŋ uŋ ciɛ kumaŋ hã-ba. Ba saa ta ba suɔ Yosuwe-i ka fɛŋ ji bĩ uŋ waaŋ mamaŋ baa-ba Diiloŋo maama-na. Baa yaŋ Diiloŋo-i aa par cufiɛŋa. Ba huraa Diiloŋo-i baa tĩnni ta ba buol. A naara kufaŋgu-i, ba taa ba ce wɛima bɔi mamaŋ saa ta ma dɔlnu Diiloŋo-i. Diiloŋo huɔŋga ji du baa-ba u yaŋ-ba

u sa tiraa kāyā-bei berru-na. Ba bigāarāamba doᅇ ta ba muliēᅇ-ba. Ba yammu doᅇ ta mu huol. Baa tiraa doᅇ ta ba kaal baa Diiloᅇo yerre-i.

Diiloᅇ wuo tiraa saᅇ moloᅇo hā-ba u duo kāyā-bei ba hel muliēma-na. Ba taa ba bī kufaᅇgu tieᅇo-i gēᅇgertieᅇo. U yaa taa u pigāᅇᅇ-ba Diiloᅇ-hūmelle-i. U taa u pigāᅇᅇ-ba baᅇ doᅇ Diiloᅇo-i dumaa baa baᅇ nuᅇ u nuᅇgu-i dumaa.

Tobisībieᅇ da ba ji doᅇ ta ba ce gēᅇgertieᅇ uᅇ waᅇ mamaᅇ, ba hujarre tiraa bir bel Diiloᅇo-i u tiraa doᅇ tuo kāyā-bei ba ta ba yar ba bigāarāamba-i. Gēᅇgertieᅇ duo ji gbᅇᅇ ku tī, ba tiraa bir balaᅇ baa Diiloᅇo-i a yaᅇ dīelā-kūᅇgu-i. Da ku ce dumaᅇᅇo-na,7Diiloᅇo huᅇᅇga tiraa gbuu

du baa-ba u har jīna. U nie da ba bīenaana tobisīnni-i. Ku'i cie Yosuwēŋ kuu aa yaŋ niēraamba maŋ nelle-na, Diiloŋo saa tiraa donya-bei. U yaŋ ba huol tobisībiemba yammu-i wuɔ sī ba ka bir taara-yuɔ ji ta ba ce baa-yo. Ku cie dumei niēraamba namba tīēna Kanaa-i-na. Ba taa ba hielnu ba-naa ba ce berru-i baa tobisībiemba-i.

Kanaataamba berru-i baa tobisībiemba-i

Ba tīyāa ku yaa nuɔ-i nellentieŋo naŋo ji nyugūŋ Kanaataamba yuŋgu-na, ba taa ba bī-yo Yabē. Yabē cie berru-i baa tobisībiemba-i bieŋ komorre. Umaŋ waa u sorosibaa-ba yuŋgu-na ba taa ba bī-yo Sisiēra.

Berru naa ji gbuu hūnnu tobisībiemba-i. Diiloŋo hiel cieŋo naŋo ba hōlma-na wuɔ u kāyā-bei. Ba taa ba bī cieŋo-i Debora. A ne da sorosibaa-ba maŋ waa tobisībiemba-na ba yuntieŋo-i ba taa ba bī-yo Baraku. Yiinŋu naŋgu-na, Debora wuɔ bī u jo u wulaa a ji waŋ baa-yo wuɔ: «Baraku, Diiloŋ wuɔ ŋ kā ŋ ka diire Yabēbaa-ba-na. Wuɔ u ka kāyā-nie ŋ yar-ba.»

Baraku wuɔ cira: «Nuɔ da ŋ'a ŋ ka kā baa-mi, ku yaa mi ka kā.»

Debora wuɔ cira: «Da ŋ'a mi kā, mi ka kā, ŋga mi tūnu-nie, muɔmei ka wuo yerre fande-i.»

Yiingun̄ juo hi, Debora wuo sire baa Baraku-i a naara sorosibaa-ba-i da ba ka diire Yaabēbaa-ba-na. Yabē sorosibaa-ba naa maar Baraku baamba-i titirre. Baṅ kaa hi, Debora wuo gbē Baraku-i wuo: «Kāaṅ na ka diire-bei, Diiloṅo cie na yar-ba tī.» Barakubaa baa kā ka diire Yabēbaa-ba-na. Baa gbar pisāllā hierē. Sisiera wuo gbar baa u gbempilanni kā u jīeṅo naṅo wulaa, ba taa ba bī u jīeṅo faṅo-i Eber. Uṅ hii terieṅgu-i, wuo da nie sī u kuraa. Eber cieṅo-i ba taa ba bī-yo Jawele. Uṅ daa Sisiera gbaraa jo ji hel-bei dumaṅo-na, wuo ce u suur fuo dūṅgu-na aa naa jo baa naanyolma ji hā u nyoṅ. Uṅ nyuoṅ naanyolma-i ku saa da huṅgu wuo kor duofūṅ. Jawele wuo bie kolluṅ-fagaṅga baa marto a cumaṅ da yambaa kā ka haa-ka u tūṅgbalaṅgu-na aa gbu-ka nyaar-o baa hīema-i.

Ku saa vaaya, Baraku taara-yuo jo ji hel terieṅgu-na. Jawele wuo gbē-yo wuo: «Niṅ taaraṅ umaṅ, jo mi ji pigāaṅ-ni baa-yo.» Aa suur baa-yo dūṅgu-na. Baraku suurii ku yaa-i a da Sisiera kuu.

Tobisībiemaṅ yaraa Yabēbaa-ba-i kuṅ gbuu silaa dōlnu-bei. Debora-i baa Baraku-i a naara Jawele-i baa ta ba hāl neini ba nyeṅ baa tobisībiemba-i. Ba taa ba hāl ba gbēlieṅ Diiloṅo-i wuo u kāayā-bei ba yar ba bigāarāamba-i. Nuṅ baa ta ba jaal Debora-i baa Jawele-i wuo ba cie maacemma.

5: Madīyātaamba cie ba bāaṅgu-i tobisībiemba-na

Debora-i baa Baraku-i baṅ waa yaaṅga-na huṅgu-na, tobisībiemba waa ba fereṅ nuṅ ba muntīenammu-na. Ba cie kufanṅu-i bieṅ komuṅa hāi temma. Kufanṅu huṅgu-na, ba tiraa cīina Diiloṅo nuṅgu-i aa dii ba yunni-i cuffieṅ-na. Diiloṅ wuṅ nanna-bei a hā ba bigāarāamba ta ba ce ba bāaṅgu-i bei. Ku cie dumei Madīyātaamba cō-ba. Ba saa puona baa ba yammu huolma-i. Ku waa da ba ce ba jo ji wuṅra kūl ba dīmma-i aa bel ba muṅru-i hiere ta aa yaṅ-ba. Kuṅ gbuu ji ta ku vāanu-bei, baa ta ba kaal baa Diiloṅo yerre-i wuṅ u kāyā-bei. Diiloṅ wuṅ waṅ baa-ba wuṅ baṅ yagaraa fuṅ nuṅgu-i ku'i juṅ baa ba mulīema-i.

Yiṅgu naṅgu-na, naacolṅo naṅo ji fuo tuṅ muo u dīmma-i. Ba taa ba bī-yo Sediṅ. Uu naa fuo Madīyātaamba yaa nuṅ-i wuṅ ba baa ji da-yo aa hūu u dīmma-i u wulaa. Uṅ fuyaa dumaṅo-na, wuṅ u ne da dṅpṅpuṅrbiloṅo naṅo u caaṅgu-na. Dṅpṅpuṅrbiloṅo gbē-yo wuṅ: « Sediṅ, Diiloṅo dii baa-ni.»

Sediṅ bir gbē-yo wuṅ: «I tie ce sūlṅ daama temma-i aa ṅ'a Diiloṅo dii baa-ye; uu dii baa-ye waṅ hama-i temma-i?»

Dṅpṅpuṅrbiloṅ wuṅ gbē-yo wuṅ: «Mi ka saaṅ-ni ṅ ka ce berru-i baa Madīyātaamba-i. Mi ka kāyā-nie ṅ yar-ba.»

Sediṅ wuṅ cira: «Mei yaaṅga yuraanu aa mi bīncuṅmba-i bīṅkūntaamba sī. Mei sie k20gbāa ce berru-i baa Madīyā-

taamba-i. Da kuɔ Diiloŋo'i puɔraa-ni, ce nelma ŋ pigãaŋ-mi mi suɔ.» Aa naa sire suur dũngu-na ka ciel kũɔma aa muo buruo duɔ ji pã hã Diiloŋo-i. Tãmpẽlle nande waa, dɔrɔpuɔrbiloŋ wuɔ ce u jĩna-niɛ tãmpẽlle fande-na. Uŋ jĩena-niɛ, dɔrɔpuɔrbiloŋ wuɔ ce u gboruoŋgu-i a yieya-niɛ. Niɛ pãŋ bel dãamu a caa kukul hiere. Sediyoɔ wuɔ u ne naa dɔrɔpuɔrbiloŋo-i. Terieŋgu faŋgu-na, wuɔ pãŋ suɔ wuɔ ɔpuɔruŋ daaku hilaa Diiloŋ wulaa.

A ne da Sediyoɔ bĩncuɔmba-i baa u huraamba-i banamba taa ba buol tĩnni. Ba tĩngu naŋgu-i ba taa ba bĩ-ku Baal, aa kunaŋgu-i Asera. Diiloŋ wuɔ waŋ baa Sediyoɔ-i wuɔ: «Ku hii fiefie-i ŋ muonu tĩŋ daani.»

Isuɔduoŋgu faŋgu-na, Sediyoɔ wuɔ bie u maacembiemba cĩncieluo ba kã ka muonu tĩŋ daani-i. Wuɔ suyaa wuɔ da ba'a ba muonu-niɛ bãaŋgu-na, nuɔmba sie yaŋ-ba.

Ku cuo kaala-i-na, nuɔmba sire da tĩnni muyaanu hiere. Baa ta ba piiye wuɔ: «Hai moloŋo-i cie maacembabalaŋ daama temma-i?» Ba hoɔmmu gbuu guɔla hiere. Baŋ juɔ suɔ wuɔ Sediyoɔ yaa muyaanu-niɛ, baa kũɔl ba-naa kã u wulaa cĩiŋgu-na. Baŋ kãa, baa bĩ tuoŋo hel fuoreŋ a waŋ ma yaaŋga-i baa-yo aa cira u hã-ba Sediyoɔ-i ba ko-yo, kere u cie maacembabalamma. Tuoŋ wuɔ gbẽ-ba wuɔ: «Baal yaa puɔraa namaaŋo-i wei? Da kuɔ weiima, Baal fuɔ fere yaa saaya u gãŋ baa umaŋ muyaanu u tĩngu-i. Ma ce niɛ namaa sire yu nyɔlma baa-ma?» Uŋ pãlie dumaŋo-na, ba saa da

nelma, ba naa ba bir ta. Ku tīyāa dumei bīṅkūṅgu saa ji ce Sediṽ-i.

Sediṽ kuraa tobiṣībiemba-i

Huṽṅgu naṅgu juṽ hi, Madīyātaamba sire taara nuṽmba naara ba fere da ba ka pūulā tobiṣībiemba-i. A ne da Sediṽ yaa waa tobiṣībiemba yaṅga-na. Tobisībieṅ baa kā ka naara Sediṽ-i da ba yiera cie Madīyātaamba-i. Madīyātaamba sorosibaa-ba naa ciinu yaṅ Sediṽ baamba-i. Diiloṅ wuṽ waṅ baa Sediṽ-i wuṽ: «ṽ sorosibaa da ba kā hiere berru-na ka yar, na baamba ka da niṽ sī ba yaraa baa juuruṅ-fṽṅgūṽ. Tobisībieṅ da ba yar berru maṅ nuṽ-i, mi taara ba suṽ wuṽ muṽmei diyaa mi nuṅgu kāyā-bei ba yar. Terieṅgu faṅgu-na, tigiṅ nuṽmba-i ṅ waṅ baa-ba wuṽ umaṅ duṽ saa da holle duṽ kā berru-na, kutieṅo gbāa bir kūṅ.»

Uṅ piye dumaṅo-na, nuṽmba neifieṅ cīncieluo baa di diei baa bir kūṅ ba cinniṅ aa nuṽmba neifieṅa ndii tīena baa Sediṽ-i. Diiloṅ wuṽ gbē Sediṽ-i wuṽ: «ṽ baamba ciinu cor yogo. Ce na hiire kā kaṅgu-na, mi ka pigāaṅ-ni niṅ saaya ṅ kā baa bamaṅ berru-na.»

Baa hiire kā kaṅgu-na, Diiloṅo wuṽ waṅ baa Sediṽ-i wuṽ: «Waṅ baa ṅ morre-i wuṽ ba kā ba ka nyṽṅ hūmma-i kaṅgu-na aa ṅ ta ṅ ne-ba. Bamaṅ da ba ture nyṽṅ baa ba nunni-i, ṅ bir bafamba kūṅ, ṅga bamaṅ da ba kaa nyṽṅ baa ba nammu-i, ba'i saaya ba kā baa-ni berru-na.»

Sediyō wuɔ bi ce-ma ŋaa Diilonɔ uŋ waan-ma duma. Uŋ cie kufanɔgu-i, wuɔ da nuɔmba nuɔsũɔ komuɔŋa ndii yoŋ duɔ kã berru-na. Da ŋ ne bafamba-i baa Madīyã sorosibaa-ba-i, ŋ suɔ wuɔ ba yuraanu cor. Baŋ fie yornu, Diilonɔ wuɔ pã nuŋgu baa Sediyō-i wuɔ u ka yar Madīyãtaamba-i.

Madīyã sorosibaa-ba muncɔmmu saa naa maa baa Sediyō ba muumu-i. Ku isuɔŋgu-na, Sediyō wuɔ cumaŋ suur ba hɔlma-na duɔ ka nu baŋ waŋ mamaŋ. Uŋ suurii, wuɔ kã ka saanu sorosiyieŋo naŋo piiye baa u nabentieŋo naŋo-i wuɔ: «Mei dãnsãaŋ isuɔŋgu-na a da buruo naŋo juɔ ji suur-yie a muo i dũŋgu nanɔgu-i naara-ku.»

U nabentieŋo gbẽ-yo wuɔ: «Buruo daayo-i, unafɔ sī, Sediyō yaa-i. Diilonɔ diyaa-ye u gbugbaaŋ-nu u duɔ ce u bãaŋgu-i yie.»

Sediyōŋ nuɔ baŋ piiye dumaafɔ-na, wuɔ cira: «Diilo anice!» Aa naa bir ka pĩŋ u sorosibaa-ba-i tuɔ piiye baa-ba wuɔ: «Siireŋ, Itieŋo diyaa Madīyãtaamba-i i gbugbaaŋ-nu.» Aa naa cal biremmu hã-ba hiere baa fitĩmbaa mu hɔmmu-na aa bi hã nelieŋo nelieŋo yerre.

Uŋ cie mafamma-i, wuɔ waŋ baa-ba wuɔ: «Mi ka bir kã ba muntĩenammu-na. Da mi ka hi aa da mi suur, mi ka bu mi yerre-i. Da na nu yerre buu, na muonu na biremmu-i aa na sire na fitĩmbaa-ba-i dɔrɔ. Da na ce mafamma-i, na ta na

bu na yieŋa-i aa na ta na kaasĩŋ wuɔ: ‘I ce i kāyā Diiloŋo baa Sediyo! I ce i kāyā Diiloŋo baa Sediyo!’»

Ku waa isuɔholle. Sediyo wuɔ hiire tuɔ kā Madīyātaamba muntīenammu-na. Uŋ kaa hi, wuɔ bu u yerre-i. U sorosibaa baa muonu ba biremmu-i aa sire ba fitĩmbaa-ba-i dɔɔ, aa naa doŋ ta ba bu ba yieŋa-i aa ta ba kaasĩŋ wuɔ: «I ce i kāyā Diiloŋo baa Sediyo! I ce i kāyā Diiloŋo baa Sediyo!’»

Madīyātaamba sire ba sa suɔ baŋ ka ce kumaŋ. Ba tugulii-ba. Bafamba taa ba duɔfũŋ, ba juɔ’a ba suɔ da dāamu baa kaasĩŋgu terni-na hiere. Ba huleiŋa caar. Baa doŋ ta ba gbar. Umaŋ duɔ da kusuɔŋ-nu u tuɔ kā. A ne da Sediyo baamba naa kalla-bei yiera. Kuŋ duu dumaŋo-na, Madīyātaamba bir cuɔl ba-naa ta ba muo aa kortaamba gbar hiere. Ba tīyāa ku yaa nuɔ-i a ko ba-naa. Bamaŋ gbaraa, Sediyo wuɔ ce u baamba cu ba huɔŋ-nu. Ba cie dumei a yar Madīyātaamba-i ba saa ji tiraa suu baa-ba. Diiloŋo naa pā nuŋgu baa Sediyo-i wuɔ u ka yar Madīyātaamba-i baa nuɔmba nuɔsūɔ komuɔŋa ndii yoŋ, ma bi cie. Terieŋgu faŋgu-na, tobiŋbiemba baa pāŋ suɔ wuɔ Diiloŋo’i kāyā-bei ba yar, bafamba juuruŋ-fĩŋgūɔ sī.

Tobisībiemba naa waa ba fereŋ nuɔ Sediyo bāaŋgu-na. Ba taa ba taara u yaa waa ba nellentieŋo-i aa duɔ saa ji waa u bieŋo cor baa-ni ka cor baa u hāyēlŋo-i hiere. Sediyo wuɔ gbē-ba wuɔ: «Mi sie gbāa ce nellentieŋ muɔ na nelle-na. Namaa naa dii na deŋ baa banamba-i. Diiloŋo yaa na

nellentienjo-i.» Sedyõ kãayã-bei bienj komuõŋa hãi aa Diilonj-
maama suõ ji hi-yo. Bienj faŋa-na hiere ba waa ba fereŋ
nuõ. Ijga Diilonj-maamaŋ juõ hi-yo, tobiõibiemba tiraa bir
suur cufieŋa-na.

Huõŋgu nanju juõ hi, Filitẽbaa-ba jo ji ta ba gãŋ baa-ba.
Ba berru cie bienj komuõŋa hãi. Gẽŋgertienjo nano waa ba taa
ba bĩ-yo Samusõ. U yaa hũyãa-ba gboluõŋgu faŋgu-na
Filitẽbaa-ba wulaa. Daama-i hiere ma huõŋgu-na, Diilonjo
tiraa saan gẽŋgertaamba namba wuõ ba ji hiel u baamba-i
mulĩema-na.

6: Uruti maama

Huõŋgu nanju juõ hi, tobiõibiemba donj ta ba bĩ Kanaa-i
Isirahel. Diilonjo naa haa yerre fande yaa Yakõbu-i-na. Belle
nande-na, Diilonj wuõ kuola ce caamba bõi u saa dãa.
Nyulmu sire cuõl-ba. Naacoljo nano waa nelle nande-na
Isirahel huõŋga-na, ba bĩ nelle fande-i Betelemu. Naacoljo-i
ba taa ba bĩ-yo Emeleki. U cieŋo-i ba taa ba bĩ-yo Nawuomi.
Bepuõmba hãi waa baa-ba. Nyulmuŋ suurii dumaanjo-na,
baa sire Betelemu-i-na a hel Kanaa-i-na ka tĩena Mohabi wuõ
nyul da mu ji ta ba suõ bir kũŋ.

Baŋ kãa terienju-na, ku saa ka dõlla-bei. Tuoŋo yaa kuu
igẽna. Tuoŋ uŋ kuu, bepõmba sire jã nelle fande caamba.
Caan daaba-i, unanjo-i ba taa ba bĩ-yo Orpa aa unanjo-i Uruti.
Huõŋgu nanj kuõ ku hi, bepõmba baaba ku nyaanu ba-naa ba

hāi-i-na hiere. Ba kūlāa ba-naa dumei ta aa yaŋ caamba-i; bikulcaamba siei: Nawuomi baa Ɔrpa a naara Uruti. Ba bɔlbaa-baŋ kuu dumaŋo-na, kuɔ sire bīŋ dūŋgu bei. Nawuomi wuɔ da ŋaa Diiloŋo naana-yuɔ. U yaa waa hūɔyāŋo-i.

Ba tīyāa ku yaa nuɔ-i, yiŋgu naŋgu-na, Nawuomi wuɔ ji nu wuɔ niwuoniŋ-kūŋgu cie bɔlbɔl ba nelle-na dii Isirahel-i-na. Wuɔ ne da ku bɔyaa u bir kūŋ ka tīena ba nellen. Wuɔ tigiŋ u bīmbīnni-i hiere a biɛ hūmelle-i. U caamba sire cu u huon-nu: Ɔrpa-i baa Uruti-i.

Ba kaa hi terienŋu naŋgu-i, Nawuomi wuɔ yiɛra aa naa waŋ baa-ba wuɔ: «Na saa da, kumaŋ bɔyaa, biriŋ na kūŋ na dumien-na na ka tīena baa na bīncuɔmba. Na bilaa-mi fafamma cor. Mi ka cārā Diiloŋo-i u kāyā-nei na da bɔlfafaamba.» Caan daa baa yagar wuɔ ba sie bir aa don ta ba kaal wuɔ ba ka kā baa-yo Isirahel-na. Nawuomi wuɔ gbē-ba wuɔ: «Muɔmi ka gbāa tiraa da bepuɔmba namba ba sire dii-na ba caan namaa wei? Yaaŋ aa na bir na kūŋ na ka waa baa na bīncuɔmba. Na saa vāa yogo, na gbāa da bɔlaamba tīena.» Ɔrpa wuɔ hūu-ma wuɔ u ka bir. Uruti wuɔ nyaar wuɔ fuɔ sa bir cicɔŋo huon-nu dii. U gbīɛ cicɔŋo-i wuɔ: «Baa mulien ŋ fere; niŋ'a i kā kusuɔŋ-nu wari'i ta! Da ŋ ka tīena kusuɔŋ-nu, mi ka tīena baa-ni. Niŋ ka ku kusuɔŋ-nu, muɔmi bi ku kusuɔŋ-nu'i ba fuure-mie. Iŋ huraamba ka waa mei huraamba aa niŋ ceŋ baa Diiloŋo man, muɔmi ka bi ta mi ce

baa u yaa-i.» Uruti duɔŋ dumandɛ yaa nuɔ-i tuɔ ce horre-i baa tobiŋbiemba-i. U taa u kuye Nawuomi kũngu-i. Uŋ yagaraa nyaar wuɔ u kã baa hũɔyãŋo-i, baa cor ta ba kã aa Ɔrpa wuɔ bir.

Baŋ kaa hi, nuɔŋ baa nu-ma nelle-na hiere ka saa wuɔ Nawuomi juɔ; baa ta ba jo ba jaal-o. Bamaŋ da ba jo, u piiye tũnu-bei wuɔ Diiloŋ-maama kaa hi u bɔɔ-i baa u bepuɔmba-i hiere Mohabi-i-na. U jẽnaaŋ baa ta ba kaal sũlma-i ba kãyã-yuɔ.

Urutibaa-ba hii Betelemu-i dɪkara-huɔŋgu. A ne da suɔŋgu saa waa baa-ba terieŋgu-na. Ba waa nawalaamba. Ɔga, a saa baa Moisi nelma-i, dɪkartaaŋ da ba sigen dĩmma maŋ suɔŋgu-na, nawalaamba gbãa suur a ture-mei.

Uruti kãa duɔ ka ture dĩmma

Yiingu naŋgu-na, Uruti wuɔ ji gbẽ hũɔyãŋo-i wuɔ: «Mi taara mi kã sonniŋ nyuŋgo-i ka ture dĩmma jo.» Hũɔyãŋ wuɔ cira: «Mi bilo, weima sɪ, kã!» Uruti wuɔ sire tigiin ta kã suɔŋgu naŋgu-na ka doŋ tuɔ ture. Suɔŋgu faŋgu tieŋo waa biŋkũntieŋo. Ba taa ba bĩ-yo Bosi. Bosibaa-ba kuuduɔŋgu'i waa baa Nawuomi bɔɔ bikuloŋo-i. Uruti saa suɔ mafamma-i daama-i hiere. Bosi wuɔ jo suɔŋgu-na a jo ji da Uruti ture dĩmma-i. Usutaamba waa, wuɔ jaal-ba aa naa yuu ba yuntieŋo-i wuɔ: «Hai moloŋ cieŋo-i daayo-i?»

Naacolŋ wuɔ cira: «Cieŋo maŋ juɔ baa Nawuomi-i u yaa-i. U juɔ ji cārā-yiɛ wuɔ i yaŋ u ture dīmma namma. Dii uŋ duɔŋ dii cucuuyuŋ-nu, u saa tīena fiisa yogo.»

Bosi wuɔ nyaanu kā Uruti wulaa ka jaal-o aa naa cira: «Cieŋ nuɔ, baa muliɛŋ ŋ fere wuɔ ŋ ka ture dīmma-i yanŋa nanŋa; ta ŋ jo ŋ ture bande yaa nuɔ-i. Mi waanŋ baa maacenci-raamba-i wuɔ ba yaŋ-ni ŋ fereŋ nuɔ. Hūŋkuɔsīŋ da ni bel-ni, hūmma yaa būnanga-na.»

Uruti wuɔ dūuna ka jūŋ u nanŋa-i hīema-na aa naa cira: «Mi to, ŋ silaa ce baa-mi cor, ŋ siɛ suɔ wuɔ nierieŋ muɔ.»

Bosi wuɔ cira: «Niŋ bilaa Nawuomi-i fafamma dumaa, i nuɔ-ma. Iŋ yaanŋ nanŋ fereŋ nelɔsi aa nyaanu ji tīena baa-yo

bande. Ninj haa η nannga-i Diilonjo-na, Diilonjo ka pã-ni.» Uruti wuɔ gbuu jaal-o. Baŋ juɔ tĩena da ba wuo niwuoni-i, Bosi wuɔ bĩ Uruti jo ji wuo baa usutaamba-i. Aa naa waŋ baa-ba wuɔ ba ta ba suɔ ba fere ba cor dĩmma namma Uruti tuɔ da u biera.

Bãaŋguŋ'a ku hir huɔŋgu-na, Uruti dĩmma jo ji ciinu. Wuɔ muo-ma dii koryufelle tũu a ta. Uŋ kãa ka hi cĩŋgu-i, wuɔ waŋ ma yaannga-i baa hũɔyãŋo-i. Hũɔyãŋ wuɔ cira: «Diilonj uŋ faa baa kuomba-i dumaa u bi faa baa cicĩlmantaamba-i dumei. U jaaluŋgu bɔi. Bosi-i nelfefeŋo. Ba kuuduɔŋgu yaa kãaŋ baa mei bɔɔ-i.» Aa naa waŋ baa Uruti-i wuɔ: «Uŋ'a η baa kã terienju, ce-ma ŋaa uŋ waanma dumaa.»

Uruti maama dɔlaanu Bosi-i

Baŋ juɔ kara dĩmma-i tĩ, Nawuomi wuɔ waŋ baa Uruti-i wuɔ: «Bosibaa-ba yaa kãaŋ kuuduɔŋgu baa mi bɔɔ-i. Mi taara mi suɔ da kuɔ u ka biɛ-ni u cieŋ nuɔ? Inj ka ce kumaŋ ku yaa daaku: Isuɔŋ daaku-na, u ka kã ka cɔ u dĩmma caaŋ-nu dii torre-na. Ce aa η ce hũmma-i da welewelewele aa η diiya η fere da fafamma η kã u wulaa dii torre-na η ka fuo η tĩena. Duɔ ji wuo niwuoni-i tĩ aa galla, η kã η ka galla u gbeini yannga. Da η ce kufanngu-i, ku pigãaŋ wuɔ u maacembilonj nuɔ. Duɔ sire da-ni damma famma-i, mamaŋ dii u ka waŋ-ma baa-ni.» Uruti wuɔ sie aa naa doŋ tuɔ tigiinj u fere.

Bãaṅguṅ juo tĩ, wuo ce hũmma-i aa naa diiya u fere kã torre-na. Bosiṅ juo wuo niiwuoni-i tĩ aa kã ka galla u dĩmma caaṅgu-na, Uruti wuo yaṅ u duɔfũṅ aa kã ka ne u gbeiniṅ birii yaṅga maṅ nuo-i aa galla. Huoṅgu naṅgu juo hi, Bosi wuo cẽ a da cieṅo u caaṅgu-na. Kuɔ ce-yo gberɛ. Wuo yuu wuo: «Hai moloṅo-i?»

Uruti wuo cira: «Muɔ Uruti. Mi nuɔ wuo na kuuduɔṅgu'i baa Nawuomi boɔ-bikuloṅo-i ku'i cie mi jo mie da ṅ sie ṅ dii-mi ṅ cieṅ muɔ.»

Bosi saa ce-ku bãaniṅo, wuo cira: «Uruti, nuɔṅo-i cefefeṅ nuɔ. Ṽ nuɔ nelma. Nii naa gbãa kã ka taara naacoloṅo a soṅ. Ṽga ṅ yaṅ aa jo babĩcwiṅ muɔ mi temma wulaa wuo mi bie-ni ṅ boɔ yerre baa gbuo. Weima sĩ, da ṅ ce mei cieṅ nuɔ ku ka doɔnu mie, ṅga ṅ vii unṅo a yaṅ muɔṅo-i. Cuo duɔ kaal mi ka ne-yo, kumaṅ da ku waa ṅ ka nu.

Bosi biyaa Uruti-i

Ku cuo kaala-i-na, Bosi wuo naar sire ka par dĩmma namma hã Uruti tũu ta. Uṅ kaa hi, wuo waṅ ma yaṅga-i baa hũcyãṅo-i. Hũcyãṅ wuo pãṅ suɔ wuo Bosi ka ce-ma nelma.

Urutiṅ taa, Bosi wuo sire kã bĩncuɔmba wulaa ka da naacolṅ daayo-i. Wuo bĩ bĩncuɔmba cĩncieluo wuo ba ji ce siɛra.

Baŋ juɔ, wuɔ gbẽ naacolŋo-i wuɔ: «Nawuomi wuɔ u suor ŋ mɔlɔ̄-bikuloŋo hĩema-i. Nuɔnei saaya ŋ sãa-ma, ma vii nuɔnei. Da ŋ'a ŋ sie sãa-ma mei ka sãa-ma.»

Naacolŋ wuɔ: «Mi ka sãa-ma.»

Bosi wuɔ gbẽ-yo wuɔ: «Ŋ suyaa wuɔ da ŋ sãa bikuloŋo hĩema-i nuɔnei biyaanŋ Uruti-i ke? Aa da ŋ bie-yo, ŋ saaya ŋ hoŋ bisãlmba baa-yo u bɔlɔ yerre baa gbuo.»

Naacolŋ wuɔ cira: «Da ma waa dumaanŋo-na mei sie sãa hĩema-i» aa naa bir-ma hã Bosi. Uŋ cie mafamma-i, wuɔ hiel u naataanŋu-i a hã Bosi-i baa-ku. Ba taa ba ce dumei Isirahel-na a pigãanŋ wuɔ u sie ji bir baa huonŋ-ãndaanŋu. Bosi wuɔ waŋ baa bĩncuɔmba-i wuɔ: «Na daa ke, Nawuomi hĩema cie mei maama baa Uruti-i hiere.»

Bĩncuɔŋ baa cira: «I daa-ma, ma cie i yufellenŋ. Diilo kãyã-nie aa bi kãyã Uruti-i. Diilo hã-na bisãlmba ba ji ce yaataamba Isirahel-na.»

Bosi biyaa Uruti-i bieŋ daama yaa-i a hoŋ naacombiloŋo baa-yo. Baa haa u yerre-i Obedi. Kuɔ gbuu silaa dɔlnu Nawuomi-i. U yaa taa u fie bilonŋo-i. U nacaamba ta ba jo ba jaal-o aa ta ba piiye wuɔ: «Diilonŋo jaalunŋu bɔi, u saa yaŋ-ni gbãŋgbãŋ, u hãa-ni bilonŋo. Diilo yaŋ u ce nelieŋo Isirahel-na.»

Naacombilonŋ daayo-i, bafamba wulaa, ba kãŋ-yo Uruti bɔlɔ-bikuloŋo bieŋo. Davidi huɔŋ Obedi hãayẽlmba yaa nuɔ-i

a sire ce f̄ngōtebuo Isirahel-na. Naacombiloŋo naŋo ji hoŋ Davidi h̄ayēlmba-na a tiraa ce f̄ngōtieŋo. F̄ngōtieŋo maŋ temma-i saa da dede Isirahel-na.

7: Samiel maama

Naacolŋo naŋo waa Isirahel-na ba taa ba bī-yo Yelkana. Caamba h̄ai waa baa-yo. Ba taa ba bī unaŋo-i Ani aa bī unaŋo-i Penina. Ani saa naa da biloŋo, ŋga bisāimba waa baa Penina-i. Huoŋgu faŋgu-na, tobisīnniŋ-dūŋgu waa Isirahel baamba nelle nande-na ba bī-de Silo. Diilojigāŋgaŋ waa baa umaŋ huoŋgu faŋgu-na ba taa ba bī-yo Eli. Belle belle, Yelkana taa u k̄a u wulaa dii Silo-i-na baa u caamba-i u k̄a u buol Diiloŋo-i. Ani saa naa da biloŋo ŋga u maama taa ma doŋnu Yelkana-i. A ce dumaŋo-na da ba k̄a ka buol aa taaya k̄ūma-i, duo tuo cal, duo ka hi Ani-i u dii bāmbāale h̄a-yo. Yolŋ wuo tuo nye-yo wuo cencyaŋo.

Belle nande-na, baa ji k̄a. Ani wuo suur tobisīnniŋ-dūŋgu-na tuo cārā Diiloŋo-i aa tuo kaal. Uŋ taa u waŋ mamaŋ baa Diiloŋo-i ma yaa daama. U taa u piiye wuo: «Diilo, jande, h̄a muo biloŋo. Da ŋ h̄a-mi baa-yo, mi ka bir-o h̄a-ni u tuo cāa nuonei yinni maŋ joŋ fuo u kuliŋgu.» Eli waa dūŋgu-na, wuo tuo ne u tuo cārā. U daa u nuŋgu sagalla ŋga u sa nu uŋ waŋ mamaŋ. Wuo tuo piiye u huoŋ-na wuo: «Cieŋ daa u sie waa dii u fereŋ nuo. Ku ka waa u nyuoŋ kolma.» Ma saa ji fa wuo cira: «Cieŋ nuo, hel ŋ ka ta ŋ 32 ŋ konyiliŋgu-i yanŋa naŋga.»

Ani wuɔ cira: «Mi saa nyɔŋ kolma. Baa ta ŋ ne wuɔ sī nelbabalaŋ muɔ. Mi huɔŋga si dii huɔŋga, mi cāarā Diiloŋo-i ma yaa nuɔ-i.»

Eli wuɔ cira: «Mi saa suɔ wuɔ maa di dumei. Diilo kāyā-niɛ. Niŋ cāarā kumaŋ Diiloŋo wulaa, u hā-ni baa-ku.» Aniŋ juɔ hel Diiloŋ-dūŋgu-na, u yaaŋga pāŋ firnu.

Samiel homma-i

Baŋ birii kūŋ ba nelle-na kufanŋu-i, ku saa da huɔŋgu, kusūŋgu yiera-yuɔ. Uŋ juɔ'a u hoŋ, wuɔ hoŋ naacombiloŋo; wuɔ haa u yerre-i Samiel. Aniŋ buɔra, u saa tiraa tuɔ gbā u kā Silo-i-na baa bɔlŋo-i. Uŋ juɔ kar biloŋo-i nyɔlma-na belle maŋ nuɔ-i, di curoŋo-na, wuɔ kā baa-yo. Uŋ kāa, wuɔ kā Eli wulaa ka yuu-yo wuɔ: «Mi bɔlɔ, ŋ suyaa-mi wei? Ku belle-na biloŋ-maama waa muɔmei nuɔ-i miɛ jo ji ta mi cārā Diiloŋo-i. U hāa-mi naacombiloŋo. De-i-na, mi juɔ baa u yaa-i da mi ji hā Diiloŋo-i. Duɔ saa ku fuɔ, u cie Diiloŋ-wuoŋo. U ka tuɔ cāa Diiloŋo.»

Ku huɔŋgu-na, wuɔ hāl nalāaŋgu a jaal Diiloŋo-i. U hālāa wuɔ: «Mi huɔŋga gbuu fē baa Diiloŋo-i. Diiloŋo firiinu mi kūɔma-i. Mi cie ma dɔl-mi, ku dɔlaanu-miɛ. Diiloŋo temma sī.»

Ba karaa Samiel a hā Eli-i baa-yo

Baŋ juɔ'a ba bir, baa jīna Samiel a hā Eli-i aa ta. Samiel wuɔ tuɔ kar u jo. Diiloŋo maama taa ma dɔlnu-yuɔ. U

maama taa ma dɔlnu nuɔmba-i aa bi ta ma dɔlnu Diiloŋo-i. Belle belle, nyuŋ duɔ tuɔ kã, u kã baa joŋgorfeleŋo ka hã-yo. Uŋ hãa Diiloŋo-i u bieŋo-i, da ba jo belle belle, Eli cãrã Diiloŋo-i hã-yo baa bɔlŋo-i hiere wuɔ Diiloŋo hã-yo bisãlmba namba. Diiloŋ wuɔ bi nu Eli cacãrunŋu-i aa hã-yo bisãlmba namba naara.

Diiloŋo yufelle hilaa Samiel-na

Eli bepuɔmba waa ba hãi. Bafamba bi waa jigãntaamba. Ŋga ba maacemma saa naa fa. Ba saa ta ba ce Diiloŋo huɔŋga-i. Nuɔŋ da ba jo ji ko niikonni-i tobisĩnniŋ-dũŋgu-na, bisãlŋ daaba bel Diiloŋo-i a cuo ku kũɔma-i. Ba taa ba bi galla baa caamba maŋ taa ba ce maacemma-i tobisĩnniŋ-dũŋgu-na. Eli wuɔ piiye baa-ba ji gbẽ ba saa nanna-kuɔ.

Isuɔŋgu nanŋgu-na, Samiel wuɔ galla tuɔ duɔfũŋ ji nu molo bĩ-yo. Wuɔ sire gbar kã Eli wulaa wuɔ sĩ u'i bĩeŋ-yoŋ. U kãa ku yaa-i, Eli ka cira fuɔ saa bĩ-yo aa ce u bir ka galla. Moloŋ daa wuɔ tiraa bĩ-yo. Ku cie i siei temma u tuɔ sire u kã Eli wulaa. Eli wuɔ ji suɔ wuɔ Diiloŋo'i ka tuɔ bĩ-yo dii. Wuɔ waŋ baa-yo wuɔ: «Bir ŋ ka galla. Kutieŋ duɔ tiraa bĩ-ni, ŋ cira: 'Diilo, piiye, ŋ cãarãŋo nu dii'.» Samiel wuɔ bir ka galla. Diiloŋ wuɔ tiraa bĩ-yo. Samiel wuɔ cira: «Diilo, piiye, ŋ cãarãŋo nu dii.»

Diiloŋ wuɔ cira: «Mi ka pigãaŋ Eli-i baa u dumelleŋ-baamba-i mi jãyãmma-i. U bepuɔmba ba laaŋ cor, mi sie yaŋ-ba.»

Ku cuo kaala-i-na, Eli wuɔ yuu Samiel kuɲ juɔ cor dumaa. Samuel wuɔ suur ma yaanga-na hiere a waɲ-ma baa-yo. Eli yaanga pãɲ vãa. Iɲga wuɔ suyaa wuɔ Diilonɔ ninsonɔ. A doɲ yiingu fangu-na, Diilonɲ wuɔ doɲ tuɔ piiye baa Samiel yaa kpekperma. Diilonɲ uɲ puɔr-oɲ baa mamaɲ, wuɔ doɲ tuɔ waɲ-ma baa Isirahel baamba-i. Kuɲ cie dumaango-na, wuɔ paɲ ce nelbuɔ Isirahel-na.

Samiel cie yaatieɲo

Huɔɲgu naɲgu juɔ hi, Samiel yaa waa Isirahel baamba yuɲgu-na. Filitẽbaa baa jo ji ta ba ce berru-i baa-ba. Isirahel baamba saa ta ba fi baa-ba. Yiingu naɲgu-na, ba bĩncuɔɲ baa ji cira: «Yaang i ka bie tobisĩnniɲ-kporuo-i i kã baa-yo berru-na ku yaa Diilonɔ ka waa baa-ye aa u ka kãyã-yie i yar i bigãarãamba-i.» Baa kã ka bie Eli bepuɔmba-i ba hãi-i-na baa tobisĩnniɲ-kporuo-i a kã berru-na.

Filitẽbaa-baɲ juɔ nu-ma wuɔ tobisĩbiemba biyaa tobisĩnniɲ-kporuo-i da ba ji ce berru-i baa-ba, korma pãɲ ta ma da-ba. Kormanɲ fie ma da-ba, baa yagar dii sireiɲa ba fereɲ nuɔ aa sire ta. Baɲ kãa, baa tiraa yar tobisĩbiemba-i. Ba kuɔ Eli bepuɔmba-i ba hãi-i-na ku yaa nuɔ-i aa hũu tobisĩnniɲ-kporuo-i ta baa-yo. Baa jo ji tũnu Eli-i. Eli wuɔ pãɲ cii a muonu u yuɲgu-i. U kuliingu yaa dumaango-na. Diilonɲ uɲ waang mamaɲ baa Samiel ma'i sĩ daama-i wei?

Filitēbaa-baŋ hūyāa tobišinniŋ-kporuo-i, baa kā baa-yo ba nelle-na ka jīna ba tinniŋ-dūngu nanŋu-na ba tīngu caaŋ-nu. Ku cuo kaala-i-na, baa jo ji hīl dūngu-i a da ba tīngu cii cure. Baa sire-kuo jīna-kuo ku terienŋu-na. Cuo kaal, baa tiraa jo ji da ku cii cure. Yuŋgu-i baa nammu-i hiere nie kara.

Kufaŋguŋ curaa, nelle fande taanŋ baa cii hiere jarma-na. Maŋ juo waa dumaanŋo-na, baa yoluŋ tobišinniŋ-kporuo-i kā baa-yo nelle nande. Baŋ kāa baa-yo terienŋu-na, nuomba tiraa ka cii jarma-na. Baa tiraa biε-yo cor yaaŋ-na. Ba tīyāa ku yaa nuo-i yaataamba ji suo wuo jarŋ daama-i gbāŋgbāŋ-maama sī, baa hā u taamba-i baa-yo.

Diiloŋo kuraa tobišibiemba-i

Filitēbaa-ba ciε bienŋ komorre tobišibiemba yuŋgu-na. Samiel waa yogo tobišibiemba yuŋgu-na. Wuo gbē tobišibiemba-i wuo: «Da na yiera-mei wuo na ka bir cu Diiloŋo huonŋ-nu a ta na cāa u yaa u diei yonŋ, naanaŋ na niihūuni-i baa na cufiεŋa-i aa na cu u huonŋ-nu. Da na cu u huonŋ-nu aa ta na ce uŋ waanŋ mamaŋ, u ka hūu-na Filitēbaa-ba nammu-na.» Tobišibienŋ baa nanna ba niihūuni-i baa ba cufiεŋa-i aa ta ba buol Diiloŋo yaa yonŋ u diei.

Ku huonŋu-na, Samiel wuo ji tigiinŋ-ba hiere nelle nandena ba bī-de Misipa, wuo ba tīε niiwuoniŋ-maraama aa cārā Diiloŋo-i aa ko tāmmanŋ-niinŋi hā-yo. Filitēbaa baa nu-ma.

Baa waŋ baa ba sorosibaa-ba-i wuɔ ba kã ba huoŋ-nu. Sorosibaa baa sire kã ba huoŋ-nu Misipa-i-na. Baŋ kãa ka hi, baa da Samiel ko tũmaango duɔ hã Diiloŋo-i aa tuɔ cãrã-yuɔ u hã u tobiŋbiemba-i. Diiloŋ uŋ daa baŋ joŋ baa bubuɔŋni dumaango-na, wuɔ pãŋ naar. Sorosibaa-ba huleiŋ aa pãŋ caar, baa piŋãllã baa gbaruŋgu. Tobisibieŋ baa cu ba huoŋ-nu a ko-ba hiere.

Samiel waa nelbuɔ Diiloŋo yufelle-na aa bi waa nelbuɔ tobiŋbiemba yufelle-na. U taa u wuɔra Isirahel-na hiere u kãyã nuɔmba ta ba fiɛnu ba nelma-i ba-naa nuɔ aa bi tuɔ waŋ Diiloŋ-nelma-i baa-ba.

